

Per constituir i inscriure una fundació al registre pertinent cal, en primer lloc, saber el seu àmbit geogràfic d'actuació ja que aquest determinarà l'aplicació d'una llei o d'una altra.

A les entitats d'àmbit estatal, en concret, se'ls aplica la [Llei de fundacions 50/2002, de 26 de desembre](#) i s'han d'inscriure en el Ministeri que correspongui en funció de les seves finalitats i activitats. Així, per exemple, si són assistencials han d'adreçar-se al [Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat](#), i són controlades pel **Protectorat de Fundacions estatal**.

En canvi **les entitats catalanes tenen normativa pròpia**, la [Llei 4/2008 de 24 d'abril](#). S'inscriuen en el [Registre de Fundacions](#), que depèn de la Direcció General de Dret i Entitats del [Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya](#), i el seu organisme de control és el **Protectorat de la Direcció de Dret i Entitats**.

Qui pot constituir una fundació?

Tant si es tracta d'una fundació estatal com de les inscrites en el [Registre de Fundacions de Catalunya](#), la llei preveu que poden constituir fundacions **tant les persones físiques com les jurídiques** (privades o públiques).

A més es pot fer per actes entre vius o "mortis causa", és a dir, per testament en el cas de les persones físiques.

Cal destacar que és possible la constitució d'una fundació amb **una única persona fundadora**, a diferència de les associacions on la llei demana com a mínim 3 persones sòcies fundadores.

El que sí es destaca en la Llei 4/2008 de 24 d'abril és el fet que entre les fundacions es poden diferenciar **les de tipus privat o les públiques**. En concret l'**article 331-2.3** estableix que perquè les persones jurídiques puguin constituir una fundació, cal que les normes que les regulen no els ho prohibeixin i que l'acord de constitució, on ha de constar la finalitat d'interès general que és el seu objecte, sigui adoptat per un òrgan competent.

La dotació fundacional

A la dotació fundacional cal diferenciar si l'entitat és **d'àmbit autonòmic o estatal**.

En el cas de **les fundacions catalanes**, la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, exigeix una **dotació mínima inicial**, la quantia de la qual varia segons es tracti d'una fundació constituïda amb voluntat de **durada indefinida (article 331-5 del Llibre III)** o d'una fundació constituïda amb una **durada temporal (article 331-8 del Llibre III)**.

S'estableix que per a les **fundacions amb durada indefinida** la dotació mínima ha de ser de **30.000€** i per a **les temporals** la quantia mínima és de **15.000€** per una durada màxima de **cinc anys** que es poden ampliar per un altre període igual a la meitat de l'inicialment establert. En el cas de les temporals, si arribat el termini es vol transformar en una fundació de durada indefinida, caldria aportar el que manqués de dotació fins a arribar a la dotació mínima de 30.000€ que es demana per a les indefinides.

A més, **la dotació inicial pot consistir en diners o en altres béns fructífers** i, en tot cas, els béns de la dotació inicial han d'ésser adequats per iniciar o dur a terme les activitats fundacionals i han d'estar lliures de càrregues que n'impedeixin o en limitin d'una manera significativa la utilitat de la fundació.

Si l'aportació és en béns o drets, s'ha d'incorporar com a annex a la carta fundacional un **informe, emès per un/a pèrit o perita**, que ha de contenir la descripció dels béns o drets, llurs dades registrals i la informació de les càrregues sobre els béns aportats, si n'hi ha, i també la seva valoració i rendibilitat potencial i la indicació dels criteris que s'han seguit per fer aquestes estimacions.

Si l'aportació és en diners, n'hi ha prou amb acreditar en el moment de fer l'escriptura pública davant notari el seu dipòsit.

Es preveu com a excepció a l'aportació total de la dotació el cas de **l'aportació successiva**, que només seria

viable si la **dotació es fa en diners i és constituïda per persones físiques o jurídiques privades**. En el cas que es pugui fer una aportació successiva, la llei demana una aportació inicial mínima en el moment de la constitució del **25% de la dotació i la resta s'hauria d'aportar en els cinc anys següents**.

Amb caràcter general, **si la Fundació és estatal**, la dotació mínima inicial és de **30.000€**. La dotació fundacional també pot consistir en béns o diners i s'hauria d'acreditar pel mateix procediment que el cas de les catalanes. Finalment, també es preveu la **possibilitat de l'aportació successiva** en el cas que la dotació fundacional consisteixi en diners, i caldria una **aportació mínima del 25% de la dotació total i la resta en els cinc anys següents a la constitució com a màxim**.

Quina és la documentació necessària?

En primer lloc, cal omplir una sol·licitud d'inscripció i aquesta anirà acompanyada de l' **Espectura pública de la carta fundacional**. Al registre s'ha de presentar còpia autèntica, que és retornada amb la validació corresponent un cop ha estat inscrita la Fundació amb caràcter definitiu.

El contingut mínim de l'Espectura pública de constitució està regulat a l'**article 331-4 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril** i és el que segueix:

1. La **denominació, el domicili i la nacionalitat dels fundadors i fundadores** i, si es tracta de fundacions ordenades per causa de mort, a més, aquestes mateixes dades referides a les persones que executen la voluntat del o de la causant.
2. La **voluntat de constituir** una fundació.
3. La **dotació inicial**, amb la indicació, si no és en diners, de la naturalesa dels béns, la pertinença, el títol d'aportació i la valoració. Si l'aportació és en béns o drets s'ha d'incorporar com a annex a la carta fundacional l'informe, emès per un perit o pèrita, de la valoració dels béns.
4. La **designació de les persones que han de constituir el patronat inicial** i també la **seva acceptació si es fa en el moment d'atorgar l'Espectura pública**. A més, si es tracta de persones físiques, els i les membres del patronat han de declarar de manera expressa :
 - Que tenen capacitat d'obrar plena.
 - Que no han estat condemnats o condemnades per delictes contra el patrimoni o contra l'ordre socioeconòmic o per delictes de falsedat.
 - Que no estan inhabilitats per a exercir càrrecs públics o per a administrar béns.

Es preveuen diferents formes d'acceptació del càrrec de patró o patrona quan aquesta no es fa en el moment de l'espectura pública de constitució:

- Espectura pública de carta fundacional.
- Una altra espectura pública.
- Document privat, amb la signatura de la persona que accepta el càrrec, legitimada per notari o notària.
- Certificat de la persona secretària, amb la signatura legitimada, quan tingui lloc en una reunió del patronat.
- Compareixença davant el Protectorat de la persona secretària o de la persona física que accepta el càrrec.

5. **Els estatuts de la fundació**. És la part més important de l'Espectura pública. En els estatuts es regula la forma de gestió de la fundació i és en allò no previst en estatuts que la fundació anirà a veure que té previst la llei aplicable per a aquella situació. Els estatuts de les fundacions han d'incloure, almenys, les dades següents:

- La denominació, que ha de contenir el mot fundació.
- La durada, si no es constitueix per temps indefinit, i la data d'inici de les activitats, si no coincideix amb la

d'atorgament de la carta fundacional.

- El domicili.
- Les finalitats fundacionals i les activitats que es proposa dur a terme, indicant-ne l'àmbit territorial principal.
- Les regles bàsiques per a l'aplicació dels recursos a les finalitats fundacionals i per a la determinació de les persones beneficiàries.
- Les regles sobre organització i funcionament del patronat, que han d'indicar la composició, la manera de designar i renovar les persones membres, la durada del mandat dels patrons i patrones, el règim de convocatòria de les reunions, la manera de deliberar i d'adoptar acords i el procediment d'aprovació de les actes. Cal tenir en compte que la durada dels patrons i patrones pot ésser indefinida si les persones fundadores així ho han establert en la carta fundacional.
- La regulació, si escau, dels altres òrgans que es poden constituir, inclosos els de control i supervisió interna. La regulació d'aquests òrgans ha d'incloure la composició i les funcions que han d'assumir.
- Les disposicions que es considerin pertinents per evitar conflictes entre l'interès de la fundació i els interessos personals o professionals dels patrons i patrones, les persones amb funcions de direcció o els empleats i empleades de la fundació.
- La destinació dels béns sobrants, en cas de dissolució, d'acord amb el que estableix l'article 335-6 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril.

6. **Certificat de l'acord del patronat**, signat pel secretari o secretària, amb el vistiplau del president o presidenta, pel qual s'aprova un **projecte de la viabilitat econòmica dels dos primers anys de funcionament** de la fundació i les activitats previstes (article 331-7.2 del Llibre III).

7. **Autoliquidació de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats**. (S'ha de tramitar als serveis territorials del Departament d'Economia i Finances). Les fundacions n'estan exemptes, però tot i així s'ha de presentar aquest impost (es tracta d'omplir [el model 600](#)).

8. Finalment es presentarà, juntament amb la sol·licitud d'inscripció i l'Escriptura pública de constitució, **la justificació documental del pagament de la taxa corresponent**.

En el cas de les fundacions estatals la documentació que es demana és similar, si bé hi ha algunes diferències. En primer lloc, les Fundacions estatals han de **sol·licitar un certificat de denominació** que té una durada màxima de tres mesos, renovables per un únic període més de la mateixa durada. En segon lloc, **no es necessari presentar el pla de viabilitat** dels dos anys posterior a la constitució. Per contra, **es demana un informe previ del Protectorat** corresponent.

Obligacions documentals i comptables i Llei del mecenatge

Un cop la fundació té l'escriptura pública de constitució **es pot sol·licitar un NIF provisional** a Hisenda. Això es fa omplint un [model 036](#) que es descarrega de la pàgina web d'Hisenda i així ja es pot operar en el tràfic mercantil. Cal tenir en compte que, fins que el Registre no contesti la **inscripció definitiva** de la Fundació, no es podrà demanar a Hisenda el **NIF definitiu**, seguint el mateix procediment (omplir un model 036). El procediment davant Hisenda és igual tant si la fundació és autonòmica com estatal.

En relació a les **obligacions documentals** que tenen les Fundacions, caldrà dur llibre d'actes que reculli les reunions del patronat, llibre de voluntaris i voluntàries (si l'entitat en té) i una comptabilitat ordenada i diligent ja que les fundacions, tant les autonòmiques com les estatals, estan obligades a presentar comptes anuals al registre. L'organisme encarregat del control econòmic de les fundacions és el Protectorat.

Pel que fa a les **obligacions fiscals**, si l'entitat té activitat econòmica caldrà donar-se d'alta de l'IAE i, si factura, haurà de presentar IVA (excepte en el cas que es demani exempció), Impost de societats, IRPF (si té persones treballadores o lloguers), i altres models com el 347 que serveix per declarar les operacions amb tercers superiors a 3.005,06€.

A més, cal destacar que les fundacions poden optar per estar acollides a [la Llei 49/2002, de 23 de desembre](#). Per tal d'acollir-s'hi cal optar per l'opció en el mateix [model 036](#) amb el qual l'entitat demana el NIF. La Llei del mecenatge o del règim fiscal de les fundacions comporta com a obligacions:

- La presentació dels **comptes anuals**.
- **L'elaboració anualment d'una memòria econòmica on s'especifiquin els ingressos i despeses de l'exercici, de manera que puguin identificar-se per categories i projectes.** També s'ha d'especificar, si n'hi ha, el percentatge de participació que l'entitat mantingui en entitats mercantils.
- La presentació de **l'impost de societats**.

Per contra, fa que les donacions rebudes per les fundacions acollides a aquesta normativa siguin **deduïbles** per qui les fa **en un 25% per a les persones físiques i en un 35% per a les jurídiques**. En aquest cas, cal que la Fundació faci un **certificat on es recullin les dades del o de la donant** i que anualment es presenti a Hisenda el [model 182](#), on es comunica el llistat de donacions rebudes. Aquest model s'ha de presentar el mes de gener.

[Per conèixer més](#) sobre el tema, podeu consultar el recurs jurídic relatiu a la [Llei 49/2002 de 23 de desembre](#) o la Llei del mecenatge.